

Circ i lleure: Una relació tan precària que es fa impossible

Pilar Serrat, artista i professora de circ, coordinadora de la Comissió Formació APCC- Associació Professionals Circ Catalunya

Antonio Alcántara, educador social, coordinador Àrea Formació i Circ Social Ateneu Popular 9 Barris i membre Comissió Formació APCC

PARAULES CLAU

Circ social, profesionalización, animación

KEYWORDS

Social circus, professionalisation, entertainment.

RESUM

Anys de construcció col·lectiva i de dur treball fan que les propostes educatives que sorgeixen des dels espais de formació de circ de Catalunya, i dels i les formadores de circ formats en ells, siguin cada cop més de gran qualitat pedagògica. Així ho demostren els projectes educatius realitzats al llarg d'aquests anys, molts d'ells en coordinació amb institucions educatives públiques. És un plus pedagògic. El circ és utilitzat com a eina educativa, amb uns paràmetres que n'asseguren la seva qualitat. Així la ràtio d'alumnes, els espais, la planificació i l'avaluació i també el seu seguiment pedagògic, són indicadors de la feina ben feta.

ABSTRACT

Years of collective construction and hard work make the educational proposals arising from circus training space in Catalonia, and circus trainers and trained them to be more and more high quality teaching. This is demonstrated educational projects completed over the years, many of them in collaboration with educational institutions. Teaching is a plus. The circus is used as an educational tool, with parameters that assure its quality. Thus the ratio of pupils, spaces, planning and evaluation and monitoring pedagogical also are indicators of a job well done.

Circ i lleure. Una relació tan precària que es fa impossible

Copyleft: Pilar Serrat, Antonio Alcántara

Anys de construcció col·lectiva i de dur treball fan que les propostes educatives que sorgeixen des dels espais de formació de circ de Catalunya, i dels i les formadores de circ formats en ells, siguin cada cop més de gran qualitat pedagògica. Així ho demostren els projectes educatius realitzats al llarg d'aquests anys, molts d'ells en coordinació amb institucions educatives públiques. És un plus pedagògic. El circ és utilitzat com a eina educativa, amb uns paràmetres que n'asseguren la seva qualitat. Així la ràtio d'alumnes, els espais, la planificació i l'avaluació i també el seu seguiment pedagògic, són indicadors de la feina ben feta. Tot i això, la situació per a molts espais de formació i per a molts formadors està sent molt dura. Un dels àmbits propis d'actuació pedagògica ha estat el del lleure educatiu. Un àmbit que tot i estar en expansió, cada vegada es precaritza més, generant una relació amb el circ que esdevé insostenible.

El sector empresarial del lleure cerca monitors amb una formació professional de qualitat que, per hores, puguin fer projectes de formació de circ. Per tant els paga com a monitors i no com a formadors de circ. D'aquesta forma les empreses del lleure poden oferir a escoles, ajuntaments, ampas... uns tallers de circ a uns preus més assequibles i amb els que els espais de formació de circ no poden competir.

Així ens trobem que els formadors han de vendre el seu treball especialitzat com a professors de circ, a un preu irrisori; a prestigioses entitats de lleure, o bé han d'aparcar el seu ofici. D'altra banda la forta baixada de preus i la competència ferotge, fan que les entitats i els espais de formació de circ que paguen dignament als formadors i formadores, es vegin condemnats a dificultats enormes.

"Dumping" és el nom que permet definir aquesta situació. Consisteix a vendre un producte a un preu inferior al cost incorregut per produir-lo, amb l'objectiu de competir més eficaçment en el mercat.

A nivell concret i amb dades a la ma, la realitat salta a la vista:

3. El preu hora /brut que paga una empresa del lleure és de 15 €/h aprox
4. El preu hora/brut que paga un espai de formació de circ és de 35/h aprox.

La situació podria ser pitjor. El mes de juliol es va signar in extremis la continuïtat del 2on conveni col·lectiu del lleure educatiu i sociocultural de Catalunya. Gràcies a la darrera reforma laboral si "caducava" el conveni d'aquest sector laboral, igual que els d'altres, en no acordar-se cap de nou (en això hi tenen molta responsabilitat les grans empreses del lleure educatiu), els que treballen al lleure passarien a dependre de l'estatut del treballador. Si actualment ja estan pagant al monitors per sota del conveni laboral, d'aquesta manera la situació seria encara més precària i dins de la legalitat..

En definitiva, l'escenari que ens trobem perjudica directament a la qualitat educativa de la formació de circ i per tant a la qualitat i visió positiva del sector, ja que la realització de tallers de circ en precari, provoca una mala praxis i per tant una desqualificació del circ com a llenguatge artístic.

Circ i lleure. Una relació tan precària que es fa impossible

Copyleft: Pilar Serrat, Antonio Alcántara

Podem trobar solucions?

És un moment difícil, en el que es prioritza l'estalvi, però aquest no ha d'anar en cap cas, per davant de la qualitat educativa. Si empobrim el producte que oferim, difícilment podrem difondre i promoure, i menys dignificar, aquesta activitat dins la societat.

Potser el problema rau en que en aquest país la cultura en general i el circ en particular, es considera encara una afició i no un ofici : paraules semblants per a continguts molt diferents. Si des de les empreses culturals i del lleure educatiu, des dels espais de formació, i també des dels mateixos formadors, no s'aposta per la dignificació dels seus i, per contra s'accepta el treball precari com a mal necessari, ens trobarem que tindrem uns formadors de circ molt preparats, i preocupats per seguir formant-se -de fet ja els tenim- però als que se'ls ofereixen feines precàries i molt per sota de les seves competències.

Els temps estan canviant, i anem cap a un model de formació que es vol que sigui autosuficient, però els valors pedagògics no poden quedar soterrats per la rendibilitat econòmica; sostenible si, econòmicament viable també, però rentable difícilment podrà ser-ho, si volem seguir apostant per una cultura a l'abast de tothom. Els models econòmics pre crisi han quedat obsolets; s'han de buscar d'altres models, que partint d'una gestió sostenible, i d'una major participació, es sustentin en la col·laboració i en l'equilibri entre les diferents prioritats. Haurem de compartir i optimitzar les infraestructures ja existents, facilitar la creació de nous espais, i també assegurar la continuïtat dels actuals. Amb ajuts econòmics coherents, i no mitjançant crèdits que obliguen als projectes

Circ i lleure. Una relació tan precària que es fa impossible

Copyleft: Pilar Serrat, Antonio Alcántara

a viure en un funambulisme econòmic permanent. El sector del circ ha de marcar el valor de la seva activitat pedagògica i no a l'inrevés. Si com diu el darrer Pla Integral del circ, la formació d'avui és la cultura del demà, cal invertir –hi, i hem de fer força col·lectiva per situar l'activitat educativa del circ, en el nivell de qualitat que li correspon.

El circ s'ha construït a Catalunya des de valors com la solidaritat, la cooperació i el suport mutu entre professionals i entitats, i en corresponsabilitat amb les administracions. Valors que ens han de servir per afrontar i construir noves alternatives davant d'aquestes difícils situacions.

COMO CITAR ESTE ARTÍCULO: Alcántara, Antonio; Serrat, Pilar ; (2014); Circ i lleure. Una relació tan precària que es fa impossible; en <http://quadernsanimacio.net> ; nº 19, enero de 2014; *ISSN: 1698-4404*

Circ i lleure. Una relació tan precària que es fa impossible

Copyleft: Pilar Serrat, Antonio Alcántara